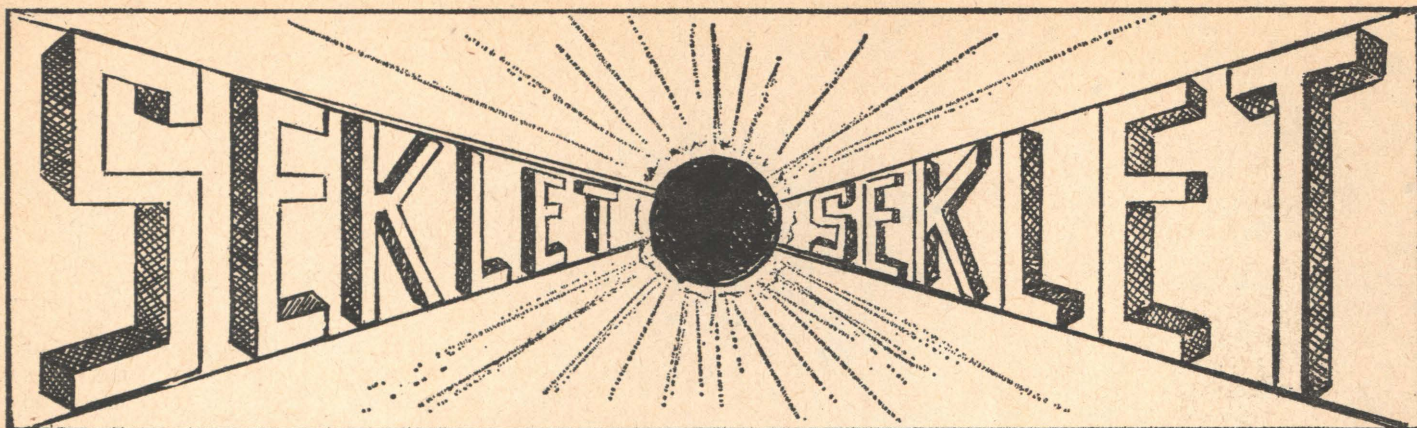

Läran om föruttillvaron

När Viktor Rydbergs bok "Bibels lära om Kristus" hade kommit ut 1862, uppstod ett oerhört skarpt meningsutbyte kring denna. Det tyngst vägande inlägget mot Rydbergs skrift kom från den högt lärde biskopen Beckman, en av de fem teol. lic. enl. den tidens fordringar. Gent emot dennes kritik skrev Rydberg ett tillägg, "Om tron på människans föruttillvaro", såsom utgörande själva grundproblemet i frågan, dvs om Jesus hade föruttillvaro, så hade de andra människorna, som han kallade "sina bröder" osv, också föruttillvaro. — Rydberg stöder sig här även på det förhållandet, att denna tro var allmän bland judarna.

Biskop Beckman upptager även denna sida i Rydbergs bok. Det svar, som han lämnat är mycket betydelsefullt. Beckman erkänner att denna fråga har, då det gäller N. T. och kyrkan, ej någon avgörande betydelse; "Kyrkan har lämnat den såsom 'en öppen fråga'. Förhållandet är också att många såväl filosofer som teologer hyllat denna ingen frälsning". I samband därmed den lära utan att väcka anstöt. *Tegnér* t. ex. var i sin åskådning införlivad med densamma och den fanns även hos *Wallin*.

Filosofen *Fæchner*, under första hälften av 1800-talet, betonar att åsikter, som förekommit under långa tider och hos många folk, hade sannolikt något verkligt underlag, som borde omsorgsfullt undersökas. Om denna sats kan ha någon betydelse, så är det i högsta grad just i ifrågavarande fall. Ty tron på människans föruttillvaro har varit allmän alltifrån de österländska religionerna fram till Judendomen på Jesu tid. I den lärda grekiska och romerska världen samt även inom den äldsta kyrkan, inte endast hos *Origines* och dennes anhängare. — Denna lära blev dock bekämpad eller utbytt såsom allmän tro mera definitivt genom *Augustinus*, vars kyrkliga insats inte är värd att ensidigt prisas, ty han hade även icke önskvärda insatser. Det var han, som formulerade den både farliga och ödesdigra läran om det ovillkorliga nådavalet, som visserligen förkastades av Luther, men upptogs genom Calvin i den reformerta kyrkan, dvs Gud har utsett somliga till salighet, andra till osalighet. I samband därmed hade han också läran om människans totala syndafördärv. Denna sista lära upptogs även av Luther, men liksom inte läran om nådavalet tillämpats i praktiken, så har

ej heller skett med läran om människans totala avsaknad av möjligheten till ett ärligt försök och andlig längtan efter befrielse ur sin naturbundna och ärftliga ödesbestämmelse — kyrkorna i praktiken varit "seminpelagianer", en kyrkohistorisk term, som betyder, att det andliga psyket blivit i hög grad skadat, men man kan dock vädja till det bättre naturliga medvetandet som anknytning till upprättelse.

Augustini hårda och ensidiga teologi förklaras därav, att då han från sina hedniska filosofier överlämnade sig helt till kristendomen, så gällde det att kasta bort allt sammanhang med det flydda. I dessa filosofier var just tron på föruttillvaron (preexistensen) en grundlära. Denna avgjorda motsats till det föregående fick sitt mest avgjorda uttryck i det absoluta nådavalet.

Men vi återgå till Rydbergs bok "Bibels lära om Kristus". Det utkom även under detta århundrade en kritik av denna från en kyrkoherde Krook i Västergötland. Hur behandlar han centralpunkten i Rydbergs bok, föruttillvaron? Kritiken, eljes saklig och skarp-tänkt, avfärdar den saken på tre eller fyra rader utan någon som helst motivering. — Motsvarande fall möter man inom vetenskapen på olika områden. Ett sådant i nära anslutning till nyssnämnda möter man i en bok av lektor Sandén i en kritik av Rudolf Steiner och hans läror. Boken är i allmänhet saklig, grundad på stor kunskap, men — när det blir frågan om föruttillvaron, som ju var en av grundlärorna hos Steiner, så avfärdas den saken med erinran om en händelse i Amerika, då en kvinna under hypnos berättade om sitt liv i en föregående tillvaro på Irland. Denna berättelse kom under vetenskapens undersökningsmetod. Och så lyckades man uppspara att kvinnan hade som barn lekt med en flicka från Irland, och denna kontakt i barndomen gav anledning till en omfattande berättelse hur hon levat i en viss stad, kände namn på gator och lokaliteter, varit gift och dött ung — eftersom det är många år sen jag läste skildringen, så kan det hända, att något misstag finns i det anförda; men sakförhållandet i dess helhet står fast. — Med erinran om detta fall har lektor Sundén avgjort hela frågan om tron på föruttillvaro — det ifrågavarande fallet handlar dock om en helt annan sak, nämligen om *reinkarnationen*. Så pass kan förutfattad fördom förvilla!

Till sist ännu en gång Biskop Beckmans svar. Själv förnekade han ej föruttillvaron direkt, förnekade den ej heller från kyrkans synpunkt, men han ansåg att man hade inte stöd för denna tro i det Nya Testamentet. Hur förhåller det sig med den saken?

Någon förnekelse av tron på preexistensen finns inte i Jesu ord, inte ens då det gällde den blindfödde eller tornet i Siloam, — man väntar ju att han i så fall skulle ha sagt ungefär så: "De kan väl inte ha syndat förrän de var födda, men inte en aning åt det hållet. Det enda han svarade var att påvisa deras falska dogmatiska uppfattning av karmaläran (själva saken förnekades ej).

Vi ha emellertid en mycket egendomlig och betydelsefull berättelse i Joh. ev. kap. 10:22—39, som här bör läsas i sin helhet. Judarna angreps Jesus för hädelse, därför att han sagt sig vara Guds Son: "Du hädar, du, som gör dig själv till Gud, du, som är bara en människa!" Jesus svarade dem: "Det är ju så skrivet i eder lag: 'Jag har sagt, att I ären gudar' ". Jag kan ej på något sätt få detta till något annat än att Jesus i dessa ord enligt deras sammanhang inlagt den betydelsen, att även de liksom han voro andar, som hade sitt ursprung från Gud och inkarnerats i denna världen. På vad sätt man skall kunna förvränga dem till något annat, synes mig otänkbart. — Och just det att Jesus inte på något sätt uttalat sig mot en så allmän och så betydelsefull fråga, talar starkt för att han genom sin tystnad helt enkelt erkände densamma. Tron att människan är en ande, som av vissa anledningar inkarnerats i denna lekamliga värld är i vår tid mycket utbredd både inom andra kulturländer och i vårt land. — I samband med denna tro inträder också tron på *omfödelsen* (reinkarnationen). Därom i en följande redogörelse. Här bör anmärkas att dessa båda, som här nämnts, inte bör förväxlas med den indiska tron på "själavandringen". Denna tro ligger för långt borta från vår tankevärld för att kunna diskuteras i detta sammanhang. — Över föruttillvaron har jag skrivit en bok, "Kan människan äga föruttillvaro?". Denna anser jag själv innehålla så mycket material av allmånkunskap på detta område, att den vore värd att omtryckas, emedan den nu är utgången.

För någon månad sedan utgick ett cirkulär till nuvarande och tidigare prenumeranter med bifogad prislista å böcker. I detta erbjöd jag mina läsare att få köpa ett bokpaket värt ca 110:— kr oms.fritt för 100:— kr., detta för att få in tillräckliga medel för att säkra tidskriftens fortsatta utgivning. Glädjande många äro de som insänt rekvisitioner och t. o. m. förskottslikvider. Mindre glädjande är att många av dem måst vänta så orimligt länge på sina bokpaket, på grund av att dygnet i Stockholm är så kort. Man hinner ingenting. Initiativet kom från Värmland, närmare bestämt från Kil, där man redan haft två lotterier med bokpaket som högsta vinst och mindre antal böcker som småvinster.

Det är egentligen för att få framföra mitt varma tack till alla bokköpare och bidragsgivare samt för många uppmuntrande rader som medföljt som jag skriver denna lilla bit.

Till dem som inte vet vad det rör sig om (som ej fått någon sådan skrivelse) vill jag meddela, att det rör sig om, som ovan nämnts, att köpa "ett bokpaket" innehållande valfria böcker ur Litteraturförlagets boklista för kr 110:— inkl. oms. och härför betala 100:— kr. Om någon som inte har vår boklista, men som vill begagna sig av vårt erbjudande så är det bara att skicka iväg några rader till förlaget, så kommer listan bums. Erbjudandet om bokpaket gäller fram till slutet av dec., därefter skall tillgångarna inventeras och planer för framtiden smidas.

Redis

Hur skall det gå...?

För åtskilliga år sedan utkom en skrift av H. Lundgren, "Hur skall det gå med Människan?" Natur och Kulturs förlag. Det var en skrift, som borde ha diskuterats. Men ämnet tycks inte intressera den svenska allmänheten.

År 1947 utgav jag på Litteraturförlaget en bok med liknande innehåll: "Kan människosläktet fortleva?" Jag gav den underrubriken, "Diskussionsproblem". Den anordnades sålunda att frågan skulle belysas från olika synpunkter genom inledningar till diskussioner. Jag tänkte mig att det kunde behövas inom kristna och andra församlingar, föreningar, klubbar att upptaga de olika synpunkterna till ventilerung. Om "tidernas tecken" borde väl i främsta rummet de, som anse sig tillhöra inte bara tiden utan även evigheten, vara angelägna att erhålla en överblick och kännedom, tänkte jag. Men ju mer jag lärt känna hur det står till med den andliga vakenheten och de andliga intressena hos vårt folk, dess mer inser jag att en sådan fråga, som kommande släktens eller kanske bara släktets tillvaro, ligger för långt borta. Det är nog med devisen: — Låt oss äta och dricka, ty i morgon måste vi dö?"

För hundra år sen var det helt annorlunda. Då levde människorna i hög grad under inflytandet av de bibliska profetiorna och man väntade den sista tidens "vedermödor" t. o. m. i så bokstavliga former att man känner såväl igen dem i de båda världskrigen. De sågo ännu längre bort till nejder, som ligga oss mycket närmare. —

V. VALLBERG

Människan och tekniken

Forntidens människor var som ett djur, tvungen att hävda sig, klara sin existens, i en värld utan nåd. Kampen med den grymma naturen gjorde människan uppfinningsrik. Medan det vilda djuret hade klor och tänder för att slå och riva sitt byte, ägde hastigheten för att undkomma sina fiender eller för att fånga sin föda, var människan utrustad med sin intelligens. Förnuftet gav den i övrigt svaga och försvarslösa människan möjligheten att klara sitt liv i denna grymma värld. Människan gjorde under tidernas lopp, ofta med hjälp av en slump, uppfinningar, som hjälpte henne bestå livskampen. Dessa uppfinningar gjorde människan alltmer till jordens herre. Nu var hon ej längre naturens slav, utan behärskade en stor del av naturens makter.

Människans viktigaste uppfinning var elden. Med eldens hjälp var vi i stånd att skydda oss mot väderlekens makter och mot djuren. Elden erbjöd oss möjligheten att smida vapen, att konstruera redskap för åkerbruket och för att bygga våra bostäder. Människan kunde nu koka sin föda, smida sin plog, hammare, pil, kniv och yxa.

Hjulet var en annan uppfinning av stor betydelse för oss människor. Nu kunde vattenhjulet driva våra kvarnar och vattna våra fält. Med hjälp av hjulet byggde människan den första vagnen, som nu kunde underlätta våra transporter, forsla födan dit vi ville och föra oss själva från ort till ort. Vi var nu bättre i stånd att hålla kontakt med våra grannar och kunde gå ut för att upptäcka vår jord. Hjulet, i form av maskiner, drev nu inte bara våra fordon på vägen utan även fartygen på havet.

När människan uppfann tryckkonsten blev hon i stånd att sprida sin kultur över jorden. Med tryckkonsten spreds bildningen över världen och vi var i stånd att civilisera de så kallade primitiva folken.

Den mänskliga tekniken är, emellertid, inte bara en positiv företeelse. Vi kan tala om en plus- och en minussida i vår tekniska utveckling. Tekniken har således inte bara varit människans vän och beskyddare, utan även haft en stor destruktiv makt över vårt liv.

Som plus-sida i vårt liv har tekniken hjälpt oss att underlätta vårt arbete. Den har dessutom möjliggjort det för oss att producera tillräckligt med mat, kläder och medicin för att upprätthålla och förlänga vårt liv. Tekniken har hjälpt oss skapa nya syntetiska ämnen för att ersätta produkter vi hittills erhållit från naturen, så att vi i växande grad börjar leva i en "syntetisk värld", som den tyske filosofen greve Hermann Keyserling döpt den till.

Tekniken har dessutom i hög grad hjälpt oss övervinna och förkorta avståndet från land till land och kontinent till kontinent. Detta har skapat en livligare kontakt mellan de olika folken på vår jord.

En av teknikens negativa sidor är de olika nationernas tillverkning av vapen. Med vapnets hjälp förde människan krig mot sina grannar, erövrade grannens land och underkuvade andra med vilka vi i stället kunde leva i vänskap. Nu gjorde tekniken med vapnets hjälp några nationer stora och mäktiga, medan andra underkuvades och slogs i bojor. Ju längre vapentekniken kom, desto skoningslösare blev krigen

mellan folken. Sekel efter sekel härjade krigen över vår jord. Vi förstörde en stor del av de kulturer vi fått i arv från våra förfäder. Nu vittnar ofta ruiner om de höga kulturer, som människan byggt upp under sin utveckling. Bara de senaste två världskrigen kostade mänskligheten femtio miljoner döda. Ingen dag förgår utan att någonstans människa dräper människa. Tekniken har således utvecklat sig till ett i hög grad destruktivt verktyg i människans hand, med blod, nöd och tårar i sitt spår.

En annan minus-sida i teknikens växande makt är det mänskliga livets mekanisering. Människan har alltmer blivit maskinens slav i stället för att vara dess herre. Resultatet är en materialisationsprocess som förvandlar människan till en del av det stora maskineriet. Vi blir förvandlade till själlösa kuglar i teknikens värld och ser i vår medmänniska endast ett objekt som i så hög grad som möjligt skall tjäna det stora maskineriet. Klockan, det lilla uret, en av människan själv konstruerad mekanism, håller — från vaggan till graven — vårt liv under kontroll.

Tekniken har i den civiliserade världen givit människan mera fritid. Men hur använder hon denna fritid? Hon kör med höga hastigheter genom naturen, i ständig rädsla om sitt liv eller för att bli lemlästad. Hundratusentals människor körs årligen ihjäl på bilvägarna och miljoner blir förvandlade till invalider, för att inte tala om den enorma förintelsen av alla slags djur som råkar komma i vår väg. Kör den moderna människan ej bil på sin fritid så sitter hon framför sin telefonsapparat, på vars bildruta hon dagligen får uppleva en värld av krig, revolutioner, kriminalitet och mänskligt lidande. Även här upplever vi således mycket av teknikens negativa och förstörande makt. Bilen såväl som telefonsapparatens kunde, båda två, i stället för att verka destruktivt, användas som liv- och kulturfrämjande faktor. I fall exempelvis hastigheten i alla länder skulle reduceras till 50 kilometer per timme, kunde många människoliv årligen räddas. Som exempel kan nämnas, att vi bara i Sverige under högertrafikens första två månader kunnat rädda omkring 100 människoliv p. g. a. en lite reducerad hastighet på våra vägar. En reducerad hastighet i hela världen skulle medföra, att vi då utan ständig rädsla om vårt liv kunde resa omkring, och genom den lägre hastigheten inte bara se avsevärt mera av landskapet och städerna vi passerar, utan även skona talrika människo- och djurliv. Telefonsapparatens å sin sida, om vi använder den på rätt sätt, skulle kunna hjälpa till att forma människans karaktär, att bilda och uppfostra oss i stället för att i så hög grad som nu är fallet alstra negativa och destruktiva krafter i oss människor. Allt beror i framtiden på hur människan använder tekniken: skall den i växande grad förbli en destruktiv makt i vårt liv, där människorna utrotas varandra och blir slavar under mekanismer som de själv skapat eller skall vi bli herrar över materien, över tekniken? Kommer tekniken att i all framtid vidare härska över människan eller skall vi en gång komma till insikten, att det är vi, ej den kalla materien, som skall vara denna jordens herrar?

Frithjof Hallman

Det börjar bli tunnslätt med *dem*, som från sin tid i folkskolan ha ett starkt minne av katekesen. Denna bok var hos *dem* det mest markanta ämnet från deras skoltid, somliga mindes det med bitterhet för det hårda arbetets skull att lära boken utantill, andra mindes med stolthet sina framsteg och förmågan att behärska kunskaperna. I denna bok förekom också ett omdöme om "förnuftet". Det är denna punkt vi nu skola betrakta.

I katekesen fick man veta att Guds försyn gäller inte bara människorna utan även "de förnuftslösa varelserna". Här ha vi alltså en motsats mellan "förnuftiga" och "förnuftslösa", d. ä. skillnaden mellan människan och djuren. — I samband med denna distinktion gavs även förmaning till människorna att skydda och vårda djuren. Där erhöles lärare tillfälle att undervisa om människans plikter mot djuren. De angrepp, som ofta gjordes mot skola och kyrka, att denna sak var alldeles försummad, var således väsentligen obefogad. Man kan fråga: Är det bättre nu? Har läraren egentligen någon befogenhet att påverka lärjungarna i moraliskt eller religiöst avseende?

Men att sätta skiljemärket mellan människan och djuret just med orden "förnuftig" och "förnuftslös" tål nog en frågeställning. Vilket är förnuftigt och vilket är oförnuftigt i följande verklighet: *Djuren undvika gifter mycket noggrant. Skall man ens behöva lämna exempel därpå?* Var och en, som haft med djur att göra, har tillräcklig erfarenhet.

Under det att djuren undvika gifter, uppsöker *människan dem*. Djur ha inte smak varken för tobak eller andra s. k. njutningsmedel — människan uppsöker *dem*, tillverkar *dem*, somliga använder dagligen av dessa medel, såsom kaffe, tobak, alkohol m. fl. Djuren förmås att använda dessa endast genom förförelse av människor. Apor ha t. ex. vants att röka för att man skall studera nikotinet verkningar — finns det inte nog av människooffer att studera?

Det händer att djur hellre svälta ihjäl än att äta av den förgiftade föda, som människorna erbjuda *dem*. Men människorna själva, de sätta giftiga färgämnen och smakämnen till sin föda — finns det något förnuftigt i detta, så kan det inte vara något annat än att människan anser det som "förnuftigt" med självförgiftning. Och denna förgiftning genomföres nästan konsekvent i allt — de måla sina rum, sina tapeter med giftiga färger, ha giftfärger i kläderna. Och även om de inte direkt förgifta, så fördärva de framför allt sina livsmedel genom andra konstlade åtgärder samt för övrigt naturen runt omkring henne. Så handlar den "förnuftiga" människan! Och för att göra effekten så mycket mer skyddad, så kläder hon sina förvillelser i en vacker fras — "vetenskap". Och för att fördröja verksamma åtgärder sätter hon sina förvillelser i skydd av "forskning". Har man satt *dem* under detta skydd, så kan ju ingenting åtgöras, förrän forskningen är utförd. Och när blir det?

I vår tid är ju förnuftet återigen liksom för ett par hundra år sen satt i högsätet. Då mynnade förnuftvägen ut i den franska revolutionen och en lång följd av krig. Männe vår tid är förnuftigare? Men kan inte mänskligheten ledas av förnuftet, varav skall den då ledas? Av moralen och kärlekens evangelium! Finns det något bättre och sannare? V. V.

Licentius: Det slutade litet häftigt vårt samtal sist, men jag hoppas att det blir mera samförstånd i dag. Ni nämnde något om människans "själ". Menar Ni verkligen, att människan har en själ?

Observator: Nej, det menar jag inte. Jag menar, att människan är en själ. Jag menar således inte att själen är något bihang till kroppen, inte heller att kroppen framskapar en evighetsvarelse, som kallas själen.

Örtagubben har avlockat en hel del örter deras läkande krafter. Han har skrivit ner sina iakttagelser i den här boken och har dessutom meddelat 16 sidor råd betr. läkande örter och homeopatiska medel vid olika fall av påkommen ohälsa.

7:50 + oms.

Boken finns hos bokhandlare, i Reformaffärer och, förstås, hos

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90 —
Stockholm Va

HJÄLP oss

att skaffa nya prenumeranter till SEKLET. Varje ny prenumeration är en säkring för SEKLET's fortsatta utgivning.

L. Men det här tycks bli en invecklad sak. Det enklaste är väl att fatta vad man direkt ser och kan iakttaga: Människan kommer hit i världen som en kropp och i denna kropp framträda så småningom vissa egenskaper, som vi kalla själsliv, men dessa egenskaper framgå ju från ett kroppsligt underlag.

O. Alltså erkänner Ni *frenologien* och vill förklara hela människans själsliv ur denna?

L. Frenologien? Nej, det kan man skratta åt. Ni vet väl att vetenskapen helt och hållet förkastar den såsom en inbillning i svaga hjärnor.

O. Jag måste beklaga "vetenskapen" att den tillsluter sitt verksamhetsfält till trånga rum. Det påminner mig om alchemisterna i medeltiden, som vetenskaparna nu skratta åt, under det att de själva handla på samma sätt.

L. Det är en alltför ojämn jämförelse. Man kan väl inte jämföra vidskeplighet och kvacksalveri med vår tids vetenskap!

O. Tyvärr har människan svårt att bedöma och korrigera sig själv. Vår tids vetenskap är alltför mänsklig i det fallet. Den stänger in sig i sina trånga rum, alldeles som alchemisten och ser blott i sina inbillningars retorer. Och sen man stängt in sig i ett antal trånga förutsättningar, så kan man inte se mer än dessa trånga förutfattade mennigar. Så har den gjort med t. ex. frenologien. Men det förvånar mig, att då man såsom Ni gjorde nyss inskränker människans själsliv till endast yttringar från människans kropp, att Ni då inte kan fatta att dessa yttringar måste utgå från vissa organ.

L. Vissa organ, säger Ni. Vetenskapen har inte funnit några organ i hjärnan.

O. Då har vetenskapen sökt dåligt. Men det är alls inte sant att vetenskapen inte funnit några organ. Hundratals forskare ha funnit att hjärnan är organiserad enligt de olika själsyttringarna. Dessa forskare ha nedlagt resultatet i hundratals böcker. Men den nutida vetenskapen har, som jag sagt, stängt in sig i sina trånga bås och kan inte ens förmås att undersöka saken, ty den ligger utanför deras strängt avgränsade ramar.

L. Ni förkastar antagligen materialismen utan forskning, men Ni tycks på samma gång själv vara materialist. Ni förlägger ju människans själ till vissa partier i hjärnan. Denna måtte väl vara ett materiellt organ!

O. Ni sitter i kyrkan, jag hoppas Ni besöker den ibland, och Ni lyssnar till orgelmusiken. Hur bedömer Ni orgelpiporna? Ni anser ju dessa som materiella verktyg för tankar och känslor, som inte alls kunna fattas som uttryck för rent materiella impulser. Här må man göra en jämförelse med hjärnans uppgift och verksamhet. Hela människan är ett materiellt uttryck för hos henne inneboende andliga förmågheter, som tillhålla ett annat tillvarelse-sätt än det blott materiella. Människans innersta väsende är *Själ*.

L. Nej, jag har brått, jag måste med tåget. Jag skulle nog svara på det där. Det må jag göra, om vi skulle träffas än en gång.

O. Ja, vi hinner inte mer, men jag hänvisar än en gång till boken "Människan" etc. på Litteraturförlaget. V. V.

Vallört

Bland de välsignade växterna intar *Vallörten* (*Symphytum off.*) en given plats. Dioskurides berömmar den som ett gott och läkande medel vid benbrott. Det ofta förekommande svenska namnet på örten, benvälla, d. v. s. välgörande för benet, tyder på att även nordborna kände till detta. I gamla örtaböcker heter det: "Dekokt på benvällroten limmar och häftar samman inte bara benbrott och sår, utan även inre skador".

I vår tid användes den som fördelande, uppmjukande, inhöljande, retningsmildrande och smärtstillande medel.

Roten kan användas färsk och torkad, den överjordiska delen alltid endast färsk. Urholkad som en fingerborg trädes den på såriga bröstvärter, varvid snabb ärrbildning åstadkommes.

Örten har använts för husdjursjukdomar. Då användes hela den torkade örten med rot. Omslag doppat i dekokt brukas för sårklänning.

En gång har den varit mycket använd i form av utspädd tinktur vid benbrott, som omslag vid kontusioner, sår och benbrott.

Senare undersökningar av vallörten har givit vid handen, att den särskilt om hösten insamlade roten verkar uppmjukande, inhöljande, retningsmildrande, smärtstillande, blodstillande och sammandragande, dessutom befordrande slemavsondringen. Denna mångsidiga verkan framkallas av rotens många läkekraftiga beståndsdelar: mycket och segt slem, gummi, garvämne, flyktig olja, alantoin, som verkar starkt sporrande på ämnesomsättningen, samt alkaloiden konsolidin och en glykosid, som båda verkar nervförlamande och därmed smärtstillande.

2—3 teskedar kokas i 30 minuter i en kopp vatten. Man kan ta 1—2 koppar dagligen eller vid behov.

Pulveriserad rot används som blodstillande medel. Placerad på brännsår lindrar den rivna, färska roten ögonblickligen smärtan.

Järnbrist i födan

Vid undersökning av olika matvaror har det befunnits vara underskott av den behövliga mängd organiskt järn, som behövs och som normalt bör finnas i våra allmänna matvaror. Den första frågan bör i detta fall bli: Varpå beror denna missbildning av födan? Ett svar och det är väl det enda, som kan ha någon större betydelse, är att åkrarna och trädgårdslanden äro utsugna på den naturliga tillgången av Järn. Hur kan detta ske? Jo, det sker genom en onaturlig gödsling av jorden: man gödslar med handelsdynga bestående av kali, kväve, fosfor, kalk, men inga andra ämnen. Härav blir jorden ensidig i sin sammansättning. Vad som befinnes vara fallet med järnet är förhållandet med allehanda näringsämnen, som böra i en någorlunda jämn fördelning finnas i jorden. Särskilt kan nämnas följande ämnen, magnesium, mangan och koppar. Det förhåller sig med dessa likaväl som med järnet.

Hur skall saken kunna rättas till? Vi ha mångestades stenarter med starkt halt av järn, likaså av andra ämnen. Krossa sådana stenarter. Mal sönder till mjöl. Lägg in detta stenmjöl i komposten och behandla så att det blandas väl. Det blir naturlig gödsel, som inte frambringats i kemiska fabriker. V. V.

Svämgödslingens biologiska och hygieniska vådor

Svämgödsling — metoden att blanda gödsel och urin från främst kostall, men även från svinstall, och sedan pumpa ut denna blandning i färskt, oförvandlat tillstånd över åkern, är ett av de många exempel på tekniskt-ekonomiskt specialtänkande som dagens moderna jordbrukare så lätt faller offer för utan att närmare fundera över de följder en tillämpning av metoden kan få på områden som ligger vid sidan av det egentliga användningsområdet.

Ur rent teknisk-rationell synpunkt måste givetvis svämgödslingen verka tilltalande. Arbetet med att gödsla ut i stallarna, att sköta gödselstaden och att senare köra ut och sprida gödseln på åkern innefattar en rad moment som är arbets- och tidskrävande och, som gödnings-ekonomiskt sett, även kan innebära betydande förluster av bl. a. kväve. Att nu kunna reducera alla dessa olika arbetsmoment till ett eller två, vilka, med den fulländade tekniska utrustning som redan utformats härför, kräver ett minimum av manuell insats, måste givetvis innebära en klar vinst i rationaliseringen.

Det är också övervägande positiva aspekter som läggs på svämgödslingen av agronom S. Berglund i en uppsats om flytande gödsel i årsboken *Jord-Gröda-Djur* 1966. Han nämner bland fördelarna: en enda slutprodukt, arbetsbesparing, liten ströåtgång, löst vattenvårdsfråga, förbättrad hygien, trivsammare arbete och låga årskostnader. Bland nackdelarna kommer sedan de höga investeringskostnaderna, risken för spentramp och gödselgasförgiftning, samt (om en tätort ligger nära!) obehaget av lukten vid utspridningen. Nackdelarna anses dock väga lätt mot alla fördelarna och slutsatsen av undersökningen blir att det helt säkert är riktigt att för framtiden sikta på flytande gödsel.

Om man emellertid anlägger en vidare aspekt på detta problem än rent tekniskt-ekonomiska, kommer man till andra resultat. De senaste månadernas pressrapporter om våldsamma gödselgasförgiftningar i svämgödselanläggningar tyder redan på att denna risk ej var så bagatellartad som man velat påskina. De största riskerna ligger emellertid på ett annat plan, och de kan kort rubriceras så: dagmaskdöd, kortslutningsgödnings och förpestande av omgivningen. Prof. Alwin Seifert, en framstående expert på den biologiska jordbruksforskningens område har sagt att det finns knappast något värre medel för att ta livet av dagmasken än att sprida ut rå urin direkt på marken. Varje jordbrukare vet — eller borde veta — hur oundgänglig dagmasken är för jordens rätta struktur, ämnesomsättning och organiska göd-

ningsproduktion. Kvaliteten hos en åkerjord kan ju direkt avläsas av mängden dagmaskar pr hektar. Tjugo dagmaskar pr kvadratmeter kan på ett år producera 40 ton gödnings av bästa slag, förutsatt att jorden innehåller tillräckligt av organiskt material. Svämgödsling är ett på lång sikt verkande massmord på dagmaskar.

Kortslutningsgödsling innebär att oförvandlade exkrementer direkt tillföres jorden varvid växterna ur dessa upptar även högmolekylära forbindningar som sedan genom fodret återgår till djurens organism. År 1952, på en internationell kongress i Köpenhamn, refererade professorerna Schoop och Klette om vad som hänt en tbc-fri besättning på en gård nära Frankfurt. Besättningen hade släppts på bete på mark som gödslats med flytande gödsel. I vanliga fall undviker djuren mark som gödslats med deras egna exkrementer, men här hade de inget val. 45 st. kor fick varig livmodersinflammation. Då man undersökte gräset befanns detta vara fullt av östrogena substanser (kornas egna köns-hormoner) som förorsakat inflammation. Det har emellertid visat sig att djur som betar på mark som svämgödslats eller utfodras med gröda från sådan mark, blir känsliga för alla slags sjukdomar bl. a. ej smittsam sterilitet och tbc. All gödsel måste gå omvägen över mikroorganisernas arbete vilket bäst sker i den rätt lagda komposten. Skall svämgödsling användas så måste gödselblandningen först få tillfälle att mogna och omvandlas innan den sprutas ut över marken. En sådan omvandling tar minst sex veckor. Varje jordbrukare som ej tar hänsyn till detta krav kommer omsider att dyrt få betala den ev. vinsten med svämgödslingens anläggningen genom stigande sjuklighet hos djuren.

Sommaren 1964 var jag och min familj på resa genom Schweiz. Plötsligt fylldes bilen av den vidrigaste stank vi någonsin känt. Lukten från trämassfabriker var parfym vid jämförelse med detta. Kilometer efter kilometer körde vi denna stinkande atmosfär utan att förstå varifrån den kom eller vad den hörde samman med. Men så upptäckte vi på ett fält ett stycke från vägen en man klädd i gummikläder som en grodman. Med en anordning som liknade en luftvärnskanon sprutade han ut en vidrig smörja över ett fält och fram över fältet ringlade sig grova ledningar. Vi förstod nu att vi hade fått göra den första kontakten med s. k. "Güllewirtschaft" som svämgödselanläggningar kallas därnere i Europa. Inga ord kan beskriva den påträngande, inträngande vidrigheten i denna lukt, som ingenting har att göra med vare sig lukten av gödsel eller urin. Fortfarande på flera kilometers avstånd från fältet förföljde oss lukten.

Detta är alltså en sanitär fråga av största vikt. Ingen, än så ekonomisk eller rationell metod rättfärdigar dess användning om en hel trakt skall förpestas av en stank som denna. Det är oförsäkradhet mot sin nästa att använda sådana metoder och hälsovårdsnämnderna borde i tid ta itu med detta oskick. Den som är ute efter sommarbostad bör också noga undersöka om svämgödseljordbruk finns i närheten och akta sig noga för att slå sig ner närmare ett sådant än minst någon mil. I annat fall får han föga glädje av sin sommar.

Olof Alexandersson

SEKLET årg. 1954—1966

Det blir en stimulerande läsning att läsa igenom dessa årgångar där **Viktor Vallberg** varit en så flitig medarbetare. De bjuder en ytterst intressant läsning i skilda ämnen, skrivna av personer med mycken kunskap och stor begåvning.

Pris för alla årg. tillsammans 15:50 + oms.

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90 — Stockholm Va

Kosmobiologi – teologi – själavård

I Ebertins Kosmobiologische Jahrbuch 1967 behandlar den norske katolske patern Agoston Terres det ämne som anges i rubriken ovan. Han framhåller hur han p g a många års forskning och personlig erfarenhet har kunnat konstatera att kosmobiologien är en beaktansvärd vetenskap. Föremålet för denna vetenskaps forskning, det levande sammanhanget mellan den kosmiska födelsebilden och den mänskliga karaktären, är en erfarenhetssak som ej kan förnekas. De som protesterar mot detta, kanske just i vetenskapens namn, känner i själva verket ej till kosmobiologien utan förväxlar denna med den gamla primitiva astrologien.

Tekniken ger oss idag möjlighet att mäta också ringa strålning från andra planeter trots att denna tekniks instrument ännu är ofullkomliga. Antagligen kommer de aldrig att nå den känslighet som den mänskliga organismen har, ty denna är med sitt nerv- och körtelsystem ett utomordentligt känsligt mätinstrument som noggrant registrerar den kosmiska strålningen. Den kosmiska födelsebilden (åskådliggjord i kosmogrammet ö.a.) ligger i verkligheten organiskt avbildad i varje människas nervsystem och temperament vilket emellertid ej betyder att den bestämmer hennes öde.

Många frågar med förvåning hur det är möjligt att en präst kan ägna sig åt kosmobiologi. Man är då fast i ett gammalt missförstånd när man frågar så. Man skall emellertid här ha klart för sig att kosmobiologien ingenting har att göra med spådom eller vidskeppelse. Själv befattade sig pater Terres med kosmobiologien utifrån både teologisk, filosofisk och psykologisk utgångspunkt. Stjärnkunskapen var redan i äldsta tider ett privilegium för präster och en prästernas vetenskap. De såg himmelstecknen som Guds vägvisare som gav anvisningar för människans handlande och som kunde föra människan till Gud. Prästens roll i detta skeende är oförändrat genom tiderna. "Som en Nya Testamentets präst anser jag att det inte bara är rätt utan också min plikt att ägna mig åt kosmobiologien". Tomas av Aquino som ännu gäller som en av de största teologiska auktoriteterna lärde ju: "de kosmiska strålningarna är fysiska förlopp som ej kan utöva någon omedelbar inverkan på den andliga principen. Den mänskliga själen är — p g a sina andliga färdigheter Förstånd och Vilja — en andlig princip som står utanför den kosmiska strålningens verkningsområde. Däremot verkar denna strålning på de kroppsligt-sinnliga anlagen och kan därigenom också i viss grad påverka känslolivet. Därför kan dock också den som övervinnet sin sinnliga natur genom det andliga medvetandet också övervinna de kosmiska krafterna".

Den moderna kosmobiologien har från den gamla naturliga astrologien endast övertagit det som bevisats vara verkligt. Den avisar varje förutsägelse om ett ofrånkomligt öde. A andra sidan gäller här som i all vetenskap att en prognos kan ställas på grundval av vissa naturlagar och lagbundenheter på samma sätt som t ex inom meteorologien vädret kan förutsägas på grundval av föregående stor erfarenhet. Om alltså en kosmobiolog påpekar att d t ex Neptun under en viss månad går över Merkurius

i ett kosmogram, detta hos vederbörande person kommer att motsvaras av en viss nervspänning och svaghet, så är detta ingen spådom utan en prognos grundad på astronomiska och psykologiska fakta.

Kosmobiologien står inte i motsats till kristendomen, tvärtom ger denna kunskap möjlighet att bättre arbeta med sin personlighetsutveckling och religiösa fullkomning. Därför kan också kosmobiologien vara till nytta för den nutida teologin och själavården. En teolog kommer ju idag alltmer i kontakt med modern människokunskap; särskilt värdefull är här utbytet med psykologin och djuppsykologin. Många själavårdare, uppfostrare och biktfäder söker idag efter en överblick över den förvirrande mångfalden av livsfrågor som de kommer i kontakt med hos hjälpsökande människor. Själavården håller också på att träda in i en ny vår därför att den nya generationen så öppet lägger korten på bordet. Men hur kunna svara den på ett rätt språk, hur kunna leda den? Redan arbetar läkare och själavårdare hand i hand därför att det visat sig att hälso-tillstånd och själsliv har så intim förbindelse. Vi måste emellertid fram till en helhetssyn på människan av helt annat slag än hittills. Ett riktigt beräknat kosmogram eller kosmopsykogram hjälper här själavårdaren att noga fastställa den hjälpsökandes karaktärsanlag, utvecklingsmöjligheter och också hans tillstånd för tillfället. Allt detta måste man också noga veta om man skall kunna ge honom verklig hjälp. Själavårdaren kan nu verkligen, med hjälp av kosmogrammet, ge en människa i en krissituation en klar bild av denna situation och visa henne hur hon även i nöden är innesluten i en lagbunden utveckling och ej ett offer för blinda slumpartade makter. Detta ger ofta en sådan människa en stor trygghet och öppnar hennes ögon för en högre verklighet. A andra sidan är det inte alltid lämpligt att visa en människa hennes kosmogram — kosmobiologien är överhuvudtaget ej något för vem som helst. Därför gör också den primitiva astrologien så stor skada genom att låsa en människa fast vid tron på "stjärnornas inflytande" och hämmar och hindrar hennes utveckling istället för att frigöra henne. Många människor känner instinktivt det hemlighetsfulla sambandet mellan hennes eget liv och kosmos, men alltför få vet att "planeterna är Skaparens tjänande makter" som egentligen skall vara människan till hjälp.

Men kosmobiologien kan också vara teologien till stor hjälp då det gäller att bättre förstå Skriftens budskap. Bibelns väldiga symbolvärld kommer i ett nytt ljus och får en påtaglig och reell mening sedd i ljuset från kosmobiologiens kunskap om symbolernas betydelse i människans liv. De tiderna är förbi då man ville bannlysa de vetenskapliga problemen och frågorna ur teologien.

"Må vi försöka på alla vägar, genomforska alla avgrunder. Gud vill det. Han har velat att vi har ett sådant behov. Du är människa — jag är det ännu mera"

(Teilhard de Chardin)

Övers. O. A.

Kan en vegetarian erhålla krafter?

Waerland skrev en gång en liten skrift med titeln "Jag kan inte erhålla krafter". Denna sats var inte hans eget påhitt utan ett lån från en läkare i England — ett uttryck för vår lust att förneka problemen. Uttrycket må dock ge oss anledning att uppställa frågan: Kan en vegetarian erhålla krafter? Det finns skäl att framställa den.

Att mycket köttätande är förmånligt för utveckling av krafter borde ej kunna förnekas, synnerligast som det här gäller mat, som blivit starkt saltad och kryddad. Köttätandet är därtill oftast förbundet med sprit och tobak i form av rökning. — Att övergå till vegetarisk kost måste således förminska faran för krafter. Men — i vilken mån kan den förminska? Och är det varje form av vegetarism, som kan förminska den?

Vad är det, som vi nästan alla utan undantag äta? Man köper t. ex. 1 kg jordgubbar för 3 kronor. Vad är det man köpt för dessa tre kronor? Ja, handelsdynga, som undergått en del ganska ytliga förvandlingar, så att den har ett jordgubbsliknande utseende och till viss grad även smak. Men undersök den närmare och man skall finna, att det är endast ett missfoster till jordgubbe, en förfalskad vara. — Köp djupfryst jordgubbe! Tina upp den! Vad har det blivit av gubben? En slemmig massa, som stinker av sin härstamning. — Eller köp ett kg potatis för 75 öre! Vad är det Ni köpt? Liksom i förra fallet huvudsakligen handelsdynga. Kokar Ni potatisen och låter den stå ett par dygn, så kan Ni klart iakttaga vad Ni köpt, vilket för övrigt redan från början var tydligt på grund av den lösa kvalitén och den fadda smaken. — Såsom i dessa båda fall är det med nästan allt, som frambringas ur jorden. Det behövs bara några kvm jord för att kunna "utforska" skillnaden på den naturligt och onaturligt beredda jorden och deras förmåga att frambringa födoämnen.

Vi äta kalkkväve, kali och fosforsyra, som visserligen upptagits av växter, som inte ha övergått till organisk förvandling såsom det bör ske i födan för människor och djur. Växten bör näras av organiska födoämnen, dvs mullek jord samt förslammade stenpartiklar.

Genom en ensidig tillsats av kemiska medel i jorden såsom näring för växterna blir denna efter några års behandling alldeles onormal i sin sammansättning. Ur onormal jord frambringas onormala växter. Och människor, som näras av sådan föda bli undernärda, vilket kommer att visa sig i en snabb försvagning av släktet.

Härmed är dock inte allt sagt om födans fördärvande genom frambringandet av densamma på onaturliga sätt. Det finns en annan behandling, ännu mer fördärlig — besprutning, betning, färgning osv. Den jord, som är behandlad med giftbesprutning t. ex. med DDT, kan ej återställas till normal form utan genom en omfattande behandling under en lång tid. Man anser i Amerika, att där åkern besprutats med DDT ett par tre gånger, så är jorden förgiftad för en tid av tre till fyra generationer. Här hänvisas till de båda böckerna "Djävulsdansen" samt "Tyst Vår".

Någon säger kanske: "Men vi få ju också föda från jord, som är gödslad med färsk organisk gödsel. Är det något bättre?" — De, som gödsla med färsk, dvs ej i förmultning stadd gödsel, bereda också en förfalskad vara. Hälsofaran är visserligen icke lika stor som i det förra fallet, men varan är i alla händelser oaptitlig

och undermålig. Hur gödsling ofta sker i växt-hus på tomater och gurkor är svårt att beskriva

Redan av vad här beskrivits, framgår att vi alla, som köpa mat i den allmänna handeln, förtära onaturligt beredda födoämnen. Följa vi vidare behandlingen från åkern till handelsdisken, så undergår födan en ytterligare fördärlig behandling. Man kan t. ex. erinra om den färg, som läggs in i allehanda matvaror och inte bara konditorivaror, som dock äro av sådan beskaffenhet att man förvänar sig över att någon människa köper och förtär av dem. — Vad är det för bröd vi äta? Oftast inte alls jäst på normalt sätt utan uppblandat med kemikalier eller med endast kemikalier. Jäsning tar ju tid och — "tid är pengar". Alltså hastigheten ger pengar. Nutidsmänniskan kan knappast tänka på en sak utan att sätta den i samband med pengar. — Förr i tiden var det i allmänhet fråga om att lämna ifrån sig en god vara, och de flesta satte en ära däri. — Men gräddningen av brödet tar tid. Det gäller att välja ett sätt för gräddningen, som tar kortaste tiden. Det sättet är hög värme helst på stålplattor, men det går bra att hetta upp gräddningen även på stenhällar. Sålunda bereder man ett bröd, där de finaste ämnena äro brända; dextrinet, stärkelseämnena ha förvandlats till en massa liknande stelnat lim, som sammanhåller, de på grund av ångan bildade många små håligheterna. Detta gäller spisbrödet. Hur mycket av näringsämnena kan kroppen tillgodogöra sig av detta bröd? Vilket besvär måste inte matsmältningsorganen få av detta med limämnen sammansatta bröd! — Lurar inte kräftorsaker bakom allt sådant? Varken vegetarianer eller köttätare är skonade från dessa faror.

Waerland komponerade en rätt med namnet *kruska*. Den bestod av krossade korngryn och vetekli. Det var en utmärkt kombination av gröt, ty dessa sädesslag passa tillsammans. Beredningssättet passade också. Men den borde ej förtäras omättligt, såsom ofta skedde. Senare har man fått till en annan typ av kruska, som anses vara en förbättrad form. Det förhåller sig tvärtom. Vegetarianer tyckas numera ha stor lust för allehanda blandningar och sammansättningar, "kokkonst", det enkla okonstlade är dock i stort sett bäst. Sammansättningen av alla fyra sädesslagen i kruska är inte alls lämpligt. Råg och havre passa ej med de andra. Att rågen har en annan konsistens märks ju vid kokningen. Men — denna nya kruska har en tillsats av *parafinerade* russin. Vad skall man säga om den saken? Finns det någon mat, som är kräftframkallande, och det finns många sådana, så måste det väl vara parafinerade saker såsom bland de främsta i det avseendet. Sviskon, fikon, dadlar, russin, massor av konditorivaror (t. ex. förfalskad marmelad). Kan det vara lämpligt att låta tarm-luften genomgå behandling med parafin? Eller att sända småpartiklar av detta omsmältbara giftämne genom matsmältningskanal, lever, njurar?! — Finns det någon obesprutad frukt i den allmänna handeln? Hur bar människorna sig åt i gamla tider, dvs för 50 år sen och dess-förotinnan, utan alla gifter, besprutningar, betningar? Hur kunde de bedriva både trädgårdsbruk och jordbruk utan sådana medel? — Jag hörde i radio en beräkning att om man ej använde dessa medel, så skulle jordbruket göra en förlust på 35—40 millioner kronor. Men — det var ingen uppgift på hur mycket jordbruket ger ut på dessa medel. Den summan måste dragas därifrån, ytterligare även beräkning av arbetet på användningen av desamma. Drar vi ifrån dessa omkostnader, så få vi säkerligen

bra många millioner frändragna. Dra vi även i betänkande läkaromkostnaderna för de sjukliggjorda människorna samt på grund av förminskad arbetsduglighet, så bör man fråga: Männe inte millionerna bli flera på den sidan?

Waerland skrev en bok "Kräftans Grundorsaker". Den boken borde de lärda studera, så hade de en god utgångspunkt för fortsatt "forskning". — Kuhls bok "Diet för kräfta" bör också studeras. Huruvida surdegsbröd är ett väsentligt medel för att förebygga kräfta, bör vi ha ett tillfälle undersöka genom att taga reda på statistiken av dödsfall i kräfta inom de trakter av vårt land och de samhällsklasser, som allmänt använt surbröd jämfört med dem, som inte använde det. Tiden bör omfatta minst ett århundrade.

Av vad som här anförts bör svaret vara givet, att med den förfalskade föda, som nu är nästan allas "normalkost", äro inga skyddade för möjligheten att erhålla kräftsjukdom.

Vad vegetarisk näring beträffar, så bör man ej förbigå att behandla förordandet av "råkost". "Råkostare" tror jag åtminstone numera vara ganska obefintliga. Men i den mån de finnas, så består deras kost i hög grad eller förnämligast av råa rotfrukter, potatis, morötter, kålrötter, kålblad, sallad, frukt. — Frukt som huvudsaklig eller rent av uteslutande föda har också rekommenderats redan i seklets början av en person med signaturen "Justus". Där var "paradiset", man kan säga återkomsten till paradiset. I så fall bleve säkert inte vistelsen där långvarig, om det gällde de frukter och bär, som våra trakter frambringa. Och några andra kunde ju ej komma i fråga som allmän föda. Regel bör ock vara att normalföda är den, som växer i de bygder, där man själv bor eller är uppväxt. Så förmånlig för att inte säga outhärlig frukt och bär äro för fullvärdig föda, så undermåliga äro de som huvudsaklig föda. — För att erhålla behövlig näring ur råkost i vanlig mening erfordras orimligt stora kvantiteter, där det mesta består av kolhydrater. Om heta drycker, speciellt kaffe, äro de främsta framkallarna av *magkräfta*, så är övermått av råkost en verksam framkallare av *tarmkräfta*. Det är konstaterat. Härmed är ej påstått att råkost är fel, tvärtom. Det är bara fråga om huru mycket och i vilken form. — När jag var tretton år kom jag på idén att man borde inte använda vete endast i behandlad form såsom bröd och gröt, utan det borde även ätas i rå form, tuggas, tills det blev en smidig massa. Även andra växter, framför allt morötter, som äro goda som rå och friska, men förstörda som kokta eller stuvade och ännu mer som konstgödslade. — Men vi äro ofta instängda, bundna och ha ej alltid möjligheter att fullfölja våra idéer. Skall släktet någon gång komma bort från djurföda? En fråga, som kan diskuteras.

Vi må tänka på vilken föda våra fäder äto. Den grova rågmjölgröt, som var vanlig hos lantbefolkningen liksom även klomp (kams) var hälsosam mat och även billig. Gröt och kams av grovt kornmjöl har dock företrädet. — Naturen har hänvisat oss i vårt land till säden och mjölken såsom huvudgrunden i vår föda. Under senare tid även potatis. Det gäller att få dem oförfalskade. Hur skall detta kunna ske? Knappast på annat sätt än genom ett folkuppbåd. Det måste till viss grad bli hela folkets sak och även regleras till viss grad genom lagstiftning. Först när det börjar susa såsom förebud till oväder kring bygderna och storstäderna börjar de maktägande att lyssna.

V. Vallberg

Homeopatien

Ur en läkares avhandling om homeopatiens betydelse:

"Lika botar lika, vi tillämpa det på *Belladonna*. *Belladonna* är förtärd i viss mängd ett dödligt gift och framkallar ett tillstånd av feber. Typen närmar sig mycket nära till skarlakansfeber. Härav kommer det sig att *Belladonna* är ett av de ledande medlen vid denna sjukdom. *Belladonna* försäkrar blodträngning till huvudet, blossande ansikte och dunkande smärtor, som komma och gå plötsligt, en huvudvärk, som blir värre, när man lägger sig ned eller vid oväsen, värre på kvällen och bättre vid utvärtes tryck. Tag då 4—5 piller var halvtimma, tills Ni blir bättre. Ni får då erfara något vad Homeopatiens förmår. Det beskrivna gäller *belladonna*-typen av huvudvärk. *Bell.* är inte för varje slag av huvudvärk utan den nu angivna. Läkemedel veta ingenting om och bry sig ingenting om sjukdomarnas namn, men de ta hänsyn till likhetslagen och när de möta sin motsvarighet blir det gensvar. — Ett av de utmärkande dragen för skarlakansfeber är dess början med ont och vit beläggning i halsen. Detta är också typiskt för *Belladonna*-förgiftning. Därför är också *Belladonna* medel mot halsont av denna typ, även om det ej är skarlakansfeber. Ofta ha läkare tagit miste på denna begynnelse till skarlakansfeber och ej observerat att det är första tecknet till denna sjukdom.

"Similia similibus"

Hahnemann byggde homeopatien på tvenne grundvalar. Den ena av dessa var *Likhetslagen*, "similia similibus", dvs läkemedlet skulle i starkare dos åstadkomma symptom, av samma natur som sjukdomssymptomen. Den andra grundvalen, den minimala dosen, gav han uttryck i *potenseringen*.

Den förra av dessa principer var icke alldeles okänd under föregående tider. Den torde ha anats redan i forntiden. Tillämpad med fullt medvetande om dess betydelse tycks dock aldrig ha skett förrän den sagolike medicinske reformatorn *von Hohenheim* med läkarnamnet *Paracelsus* upptäckte och även tillämpade principen. Potenseringens betydelse tycks dock ingen ha fattat före Hahnemann.

Paracelsus var en forskare. En sida i hans forskningsmetod var att resa omkring i en stor del av Europas länder och taga kännedom om vilka mediciner och metoder naturläkare, "kloka gubbar och gummor" använde sig av. En annan metod var astrologisk forskning, dvs undersökning vilka inverkningsplaneten hade på människorna till sjukdom eller botande, likaså olika verkan från olika metaller eller växter. — Efter dessa iakttagelser gav han sjukdomarna namn. Så t. ex. kallade han en sjukdom, som hade liknande symptom som arsenikförgiftning för "arsenik". Den sjukdomen skulle då botas med arsenik. En sjukdom, som gav samma symptom som intagning av större mängd av ett järnpreparat, skulle botas med motsvarande medel. En sådan sjukdom kallades "järn" eller "Mars", ty planeten Mars hade vad vi kan kalla järnets strålningsverkan.

Det anförda ger oss endast en liten erinran om en av det stora antal av snillrika reforma-

torer, som uppträdde vid övergången från Medeltid till Nyare Tid på allehanda livets områden. Paracelsus var ett intuitivt snille, därför blev han ej förstådd av den tidens representanter för den medicinska vetenskapen liksom inte ens ännu av vår tids. Hur fjärran han stod från vanligt medicinskt tänkande kunna vi se av hans fyra grundpelare för medicinsk kunskap och sjukdomsbehandling: 1. *Philosophia*, 2. *Astronomie*, 3. *Alchemie* samt 4. *Dygd* (psykologi, moral, religion). Paracelsus författade många skrifter, men på ett originellt skriftspråk, som vittnar om en egendomlig inspiration, en slags automatisk skrift. För detta skrivsätt har han blivit hånad, men det är väl så att den inspirerande skriften får en originell form, som gömmer i sig mer än vad den skrivna bostaven orkar med att uttrycka. Vi kanske återkomma med en närmare erinran om denna märklige mans liv och upptäckter.

Den åttonde Naturkraften

Vad är den åttonde naturkraften? Den är vad som inneslutes i dess namn, liksom namnet elektricitet innehåller dess egenskaper, magnetism dess egenskaper osv. Den åttonde naturkraften är varken elektricitet eller magnetism. — Har vi en åttonde naturkraft, så måste det alltså finnas sju särskilda grundläggande naturkrafter före denna. Vilka kunna dessa vara? Fysiken åtskiljer följande ursprungliga självständiga naturkrafter: *Den mekaniska kraften, ljudets, ljusets, värmets, magnetismens, elektricitetens, kemiens krafter*.

Alla dessa krafter har man dock sökt att kunna förklara såsom olika linjer ur samma grunddrift. — Vad betyder då den naturkraft, som vi ytterligare möta i naturen? Hur ger sig denna tillkänna? Det är dess egenskaper, som vi här må söka att i all korthet göra en sammanfattning av.

Den åttonde naturkraften genomgår all naturen. Det finns inte ett föremål, genom vilket ej denna naturkraft ger sig tillkänna. Den har betecknats med olika namn. Den första, som under nyare tid vetenskapligt undersökte denna samma var österrikaren *Reichenbach*. Denne gav den namnet *Od*. Som "den åttonde Naturkraften" har den behandlats i ett stort vetenskapligt arbete av ingenjör *Ludwig Straniak*: "Die achte Naturkraft", C. Huber's Verlag, Diessen vor München, 1936. I detta verk hänvisar han till en litteratur på 113 skrifter över detta ämne.

Här gör jag en kort sammanfattning av de förmåsta egenskaperna och kännetecknena hos denna naturkraft. Den genomgår all naturen. Den kallas på grund av dess sätt att hos varje föremål, levande eller dött, ge sig tillkänna och kunna uppfattas, för *Strålning*. — Varje särskilt grundämne i naturen har sin speciella form av strålning. Inom personlighetens område, dvs det mänskliga, har varje individ sin speciella form. Dessa olika former kan man särskilja och fördela i vissa grundtyper. Varje människas specifika form ger sig tillkänna och tar sig uttryck i samma bestämda strålningsform alltifrån hennes första yttringar av röst till hennes sista ord i tiden, från den första bokstav eller det första streck, som hon ristar med en penna, till hennes sista brev. Denna naturkraft visar genom sin utstrålning förhållandet av sympati eller dess motsats såväl mellan olika ämnen eller varelser som ock mellan dessa inbördes. Den kan fortplantas från det ena till det andra. Så t. ex. kan den speciella strålningen, kraften, hos ett ämne överföras till ett annat neutralt

Hört, sett och tänkt från Utsiktstornet

Vår tids litteratur har ingått i ett nytt skede, nya former, nya tankegrunder. Skall även om denna en gång fällas omdömet i Svenska Akademien: Var stodo vi, om de ej funnits till? Det är ju svårt att profetera om framtiden liksom det också är svårt att bedöma samtiden. Vår tids poesi är naturligtvis uttryck för själva tiden. Ingenting ger säkrare uttryck för tidens väsende än sången och musiken. Vi kan skönja dess natur, åtminstone vissa sidor därav, i "Dagens dikt" och i poppen. Med dessa som utgångspunkt kan man säga till tiden: Känn dig själv!

"Till flyddade tider återgår min tanke än så gärna. Mig vinkar från förflutna år så många vänliga stjärna". Vi känna igen inledningen till dikten "Fänrik Stål" i Runebergs diktverk "Fänrik Ståls Sägner". Det är nog inte endast vänliga stjärnor, som vinka oss ur de historiska minnena. Så var väl också inte heller fallet med det som Runeberg hade att förtälja om minnen, även om det var ett, som han ville i dikten uppvisa såsom huvudraget — ett litet folks offervilja och sega medvetande att vilja vara ett fritt och oberoende folk och land.

En art av författarskap, som flödat under detta århundrade är proletärdikten. Jämförelsen mellan vad som varit och vad som borde ha varit eller mellan vad som är och som borde vara. Vid dessa sociologiska minnen och studier måste vi erkänna den frihetsform, som det sociala tillståndet tagit gent emot tillståndet under närmast föregående släktled. Inför de beskriv-

ningar, som lämnas, kan man fråga: Var det verkligen så svårt som skildras? Man bör komma ihåg att vi där ofta möta undantagsskildringar, samt att det ligger i sakens natur att författaren avser att uppväcka sympatier och ovilja, både det ena och det andra hos läsaren. Därför behöver det inte vara osanna skildringar, endast färglagda och framställda i förstorade proportioner. Det finns även en annan sida att beakta. Det fanns även ljusa och förmanliga sidor i livet och tillvaron, som vi sakna.

Det fanns många förhållanden, som människorna saknade på den tiden, men som vi äga. Det gäller alla samhällsklasser. Man kan ju erinra sig att vi upplevat en hel mängd nyheter, som voro för dem alldeles okända. Järnvägar t. ex. fanns ej i någon allmän utsträckning förr än efter mitten av förra århundradet. Järnvägar började byggas först under de närmaste årtiondena före min födelse. Telefon fanns ej i min barndom. Cyklar, bilar, skrivmaskiner, vattenledningar m. m. är sådant, som närmaste generationer saknade. Visst måste vi förvånas, då vi höra att arbetstiden även i enformiga och hårda arbetsförhållanden kunde uppgå till 12 och 14 timmar. Intrycket förmildras dock inför det förhållandet, att man i allmänhet både levde och verkade i ett lugnare, mera behärskat tempo. Hela livet var arbete med helgdagar såsom vilodagar och mellanstunderna som någon timma eller halvtimma av lugn vila. V. V.

ämne genom skakning, som lösgör den speciella kraften till det neutrala ämnet. Detta kallas "potensering" (kraftöverföring). Denna kraft kan genomtränga materien, t. ex. glas. En människas strålningstyp överföres inte blott i det talade ordet. Den följer även med vad hon skriver, sjunger eller målar. Om en skrift avskrivs av en annan person, så återger avskriften samma strålning, som den ursprungliga skriften, för så vitt avskrivaren förhåller sig tämligen neutral till denna. Om t. ex. en bok av Platon, som denne skrev för 2.320 år sedan, har avskrivits hundra gånger och avtryckts lika många gånger, så äger denna bok samma strålningstyp i dag som det första exemplar, som Platon skrev. — Om Paulus skrev ett brev lör 1920 år sedan, så har man hans signatur i varje tryck i Nya Testamentet i detta brev och återges även i tämligen orubbat skick i översättningar — ju mera naturtroget och objektivt, desto mer autentiskt. På samma sätt med allt i N. T. ända in i detaljer. Så ända in i detaljer kan man följa berättelserna, att man t. ex. i den samaritanska kvinnan finner typen för den kvinnliga skådespelerskan. — Man kan även undersöka, huruvida inskjutningar skett i den ursprungliga texten. — I ett kranium från forntiden kan man bestämma, om det härrör sig från man eller kvinna samt de naturegenskaper, som en gång tog sig uttryck från den person, som hade detta kranium som sitt personliga psykiska verktyg. — Med tillhjälp av denna åttonde naturkraft kan man på fotografier återfinna strålningstypen på det som fotograferats, det må vara människa eller en nejd.

För att uppfånga denna naturkraft ha många forskare sökt att konstruera en maskin eller ett verktyg, som vore så beskaffat, att de kunde

uppfånga och återgiva densamma. Därom har jag skrivit bl. a. i Människokunskap del II, sid. 140—147, "Odkraften och den mänskliga strålningen". Detta kapitel åtföljes av kap. "Strålningen känd genom slagruta och pendel".

Av de medel genom vilka man sökt att fånga denna kraft består slagrutan och pendeln alltför jämt som de främsta, särskilt den senare. Om dess användning kan man läsa i hundratals skrifter. Men denna naturkraft är förbisedd och försmädd av den nu i högsädet tronande Vetenskapen trots att det finns en litteratur på hundratals skrifter av personer, som själva undersökt densamma och främst genom dessa enkla verktyg påvisat dess yttringar på en mängd olika sätt. För denna förnekande vetenskap, som vad själva saken beträffar, är mer okunnig än en bonddräng på landsbygden, därför att allt vad de lärda herrarna känna till är ett par fraser såsom "vidskepelse", "animism". Människan har förmåga att göra sig själv dum och okunnig, men att på samma gång stoltsera som "lärdd", därför att hon till äventyrs har en akademisk examen i kemi, teologi, juridik osv. Tänk om människan skulle verkligen studera människan och hennes naturliga anlag och möjligheter! — Det bör vara på tiden att särskilt de kristna upphöra att följa med som svans till den materialistiska naturvetenskapen (se t. ex. "Den kära Vidskepelsen", utgiven av Diakonistyrelsen). Om de fortsätta på den vägen eller ställa sig neutrala, så kommer kristendomen snart att utbytas mot några andelösa humanistiska fraser och allmänreligiösa tomma ord — i lyckligaste fall; eljes mot påbud om direkt materialistiskt tänkande samt förbud mot allt, som kan hänföras under namnet "parapsykologi" (religion). V. Vallberg

SEKLET

Redaktör och ansvarig utgivare: HARRY BLOM

Redaktion och Expedition:

Luntmakargatan 90 — Stockholm Va

Tel.: 08/31 04 63 — 32 26 60

Utkommer med 4 nr 1967

Pren.avgift 8:50

Postgiro: 23 04 40

Bankgiro: 56 — 5472

Strängnäs Tryckeri AB, Strängnäs 1967

Herr C. O. Holmquist
Svartingstorp
Läckeby
K a l m a r

PIGG PÅ POLLEN

— Heej! Va du ser pigg ut. Du, som för några dagar sedan verkade så vissen.

— Jo, ser du, jag hörde talas om någon örtabod på Luntmakargatan. Där skulle det finnas något som kallades för **Örtagubbens Pollen med Regisan**. Jag stack in då jag ramla förbi och köpte en burk. Den gjorde verkligen nytta.

Det är ju klart att detta skulle göra nytta. Enbart Regisan har ju sin goda verkan, då det ju innehåller medicinaljäst, som är rikt på B-vitamin, dessutom förstärkt med hela dagsbehovet av E-vitamin. Fria aminosyror ingår och andra värdefulla beståndsdelar.

ÖRTAGUBBENS POLLEN ger LIVSLUST OCH ENERGI ÖKAR MOTSTANDSKRAFTEN

pr brk 150 tabl. 8:70
pr brk 500 tabl. 26:35
pr brk 1000 tabl. 48:50

60 år

i homeopatiens tjänst kan de män skriva som kämpat fram **Askersunds Tekniska Fabrik** under de år som gått sedan 1907. ÖRTAGUBBEN, som har förmånen att representera denna officin skickar gärna en förteckning å de homeopatiska läkemedel som tillverkas å fabriken.

Homeopatiskt husapotek omfattar 22 medel i fl. om 10 och 20 ml., sammanställt av den kände homeopaten och kyrkoherden Viktor Vallberg. Beskrivning å medlens användning medföljer.

Jubileumspris 55:—

Vitlökskapslar

Vitlök är den starkast helande vegetabil som finns. Intet ämne rengör och desinficerar så som vitlök tänderna och munhålan, halsens och bronkernas slemhinnor, motverkar jäsning i mage och tarm, fördriver inälvsmaskar och andra parasiter, desinficerar urinen, botar utslag och exem, motverkar åderförkalkning och högt blodtryck och stimulerar alla körtlar till verksamhet. (ur Örtagubbens 25 underbara läkeörter).

Vitlökskapslar:

25 st	1:85
50 „	3:65
100 „	7:—
200 „	12:40

LITTERATURFÖRLAGET och ÖRTAGUBBEN har samma adress:

Luntmakargatan 90 — Stockholm Va

Bankgiro: 56—5472

Postgiro: Litteraturförlaget 5 29 99

Örtagubben: 5 83 44

Telefoner: 08/31 04 63 — 32 26 60

Order över 50 kr exp. portofritt. Om varorna måste sändas som "bräckligt" o. dyl. uttages den extra avgiften härför.

ÖRTEXTRAKTER

ÖRTAGUBBEN är nu i tillfälle erbjuda sina kunder extrakter å örter. Dessa innehålla örtens alla verksamma beståndsdelar och äro så starkt koncentrerade, att endast några droppar är tillräckligt att ta varje gång. Det är bekvämare att ta detta extrakt än att bereda té av örter och flaskan, försedd med droppropp, är lätt att föra med sig i fickan eller i handväskan.

Här nedan pris och förteckning å de extrakter som jag hittills lyckats få fram:

Björk	3:85	Maskros	3:85
Blodrot	7:90	Melissa	4:65
Brännässla	3:85	Mistel	4:65
Gurka	4:65	Myrra	7:90
Hagtorn	4:65	Pepparmynta	4:65
Hamamelis	3:85	Persilja	4:65
Humle	4:65	Ratania	3:85
Hästhov	3:85	Rosmarin	4:65
Johannesört	7:80	Rättika	7:80
Kamomilla	7:90	Valleriana	7:90
Kastanj	3:85	Akerfräken	3:85
Ljung	4:65		

VETEGRODDOLJA

Vetegroddoljan har på få år blivit välkänd, huvudsakligen på grund av dess rikedom på E-vitamin. Vi känner inte till något naturligt näringsmedel som i E-vitaminhalt ens kommer i närheten av denna olja.

Det lär behövas mängder vete för att få blott en enda liter av denna dyrbara olja. Därav kan man förstå vilken koncentration av verksamma beståndsdelar som finns i vetegroddoljan.

En matsked vetegroddolja dagligen är i regel den lämpligaste mängden att ta in. Man bör intaga oljan som den är eller också som salladsås eller blandad med grönsaker. ÖRTAGUBBENS VETEGRODDOLJA innehåller dessutom något Lecithin och Pektin, vilket bl. a. ökar hållbarheten. Och ändå är den prisbillig:

Fl. 150 ml. 11:50

Fl. 300 ml. 20:35